

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים בעניינים מינהליים

עע"מ 4230/24

לפני :
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופט ע' גרוסקופף

המערערים :
1. גיל יחיאל אלמליח
2. מישל פיי אלמליח

נ ג ד

המשיבה :
מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בלוד
בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים מיום 18.2.2024
בת"צ 48112-07-22 שניתן על ידי כבוד השופט שמואל
ברונשטיין

תאריך הישיבה :
כ"ב בתמוז התשפ"ד (28.7.2024)

בשם המערערים :
עו"ד אברהם שהין ; עו"ד שלמה אשכנזי

בשם המשיבה :
עו"ד יהודה רשתיאן

פסק-דין

השופט ע' גרוסקופף:

לפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז בלוד בשבתו כבית
משפט לעניינים מינהליים (כב' השופט שמואל בורנשטיין) בת"צ 48112-07-22 מיום
18.2.2024, בגדרו נדחתה בקשת המערערים לאישור תובענה כייצוגית (להלן: בקשת
האישור).

1. ברקע בקשת האישור ניצב חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש – מענק חד פעמי) (הוראת שעה ותיקוני חקיקה), התש"ף-2020 (להלן: הוראת השעה 2020), אשר נכנס לתוקף ביום 29.7.2020, והביא להפחתה בשיעורי מס הרכישה (לפי חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן: חוק מיסוי מקרקעין)). המערערים רכשו דירה חייבת במס רכישה (להלן: דירה חייבת) ביום 20.7.2020 (דהיינו תשעה ימים לפני מועד תחולתו של הוראת השעה 2020), ומשכך חויבו לשלם את שיעור מס הרכישה לפי שיעורו על פי הדין שהיה בתוקף אותה עת (להלן: שיעור המס הגבוה), מבלי ליהנות מההפחתה שהביאה עמה הוראת השעה 2020 כעבור מספר ימים. במסגרת בקשת האישור טענו המערערים, בתמצית, כי היה על המשיבה לגלות לציבור מראש על דבר הוראת השעה 2020 הצפויה, על ברכותיה, וכי משלא עשתה כן עליה לשאת ב"נזקיהם" של רוכשי דירה חייבת אשר התקשרו בחוזה רכישה בין יום 12.7.2020 ליום 29.7.2020, ונדרשו לשלם מס רכישה בשיעור המס הגבוה.

2. בפסק דין מיום 18.2.2024 דחה בית המשפט קמא את בקשת האישור, וזאת בהתבסס על שלושה אדנים עיקריים: ראשית, נקבע שאין מקום לאפשר במקרה זה "תקיפה עקיפה" של הוראת השעה 2020 בדרך של ניהול תובענה ייצוגית, כאשר חלק ניכר מטענות המערערים מוסבות על תקינות הליך החקיקה של דבר חקיקה ראשי. שנית, נפסק כי העובדה שהמערערים פתחו במקביל בהליך של השגה על החלטת השומה בעניינם, וערר על דחיית השגה זו עודנו מתנהל, שולל, בנסיבות העניין, ניהול מקביל של תובענה ייצוגית. שלישית, בית המשפט קבע כי המערערים לא הוכיחו כי מדובר בגבייה "שלא כדין", כנדרש לפי פרט 11 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: התוספת השנייה ו-החוק, בהתאמה). מטעמים אלה, לצד טעמים נוספים הנטועים בנסיבותיו הפרטניות של המקרה דנן, נקבע כי הבקשה לאישור אינה עומדת בתנאים הנדרשים לאישורה, המפורטים בסעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות (להלן: פסק הדין קמא).

3. על פסק הדין קמא הוגש הערעור שלפנינו, בגדרו שבים המערערים, בעיקרו של דבר, על הטענות שהעלו בפני בית המשפט קמא.

4. לאחר שהתקיים דיון קדם-ערעור לפניי ביום 28.7.2024, ומכוח סמכותנו לפי תקנה 138(א)(1) ו-(5) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, מצאנו לנכון לדחות את הערעור אף ללא צורך בתשובת המשיבה.

5. כידוע, המחוקק בחר להגביל את העניינים אשר לגביהם ניתן להגיש תובענה ייצוגית, ועל כן קבע בסעיף 3(א) לחוק כי "לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השנייה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית" (על הגיונה של הגבלה זו ראו, למשל: בג"ץ 6451/18 חיון נ' בית הדין הארצי לעבודה, פסקאות 3-4 לחוות דעתי והאסמכתאות המובאות שם (19.7.2021)). בענייננו, על אף ניסיונם של המערערים לשכנע אחרת, עיון בכתב הערעור על נספחיו מעלה במובהק כי בקשת האישור אינה כוללת עילת תביעה הבאה בגדר הפרטים הקבועים בתוספת השנייה לחוק, ועל כן לא ניתן לנהל תובענה ייצוגית על פיה. משכך, דין בקשת האישור, וממילא ערעור זה, להידחות. נבהיר בקצרה.

6. את הבקשה לאישור שהגישו ביקשו המערערים לעגן, על פני הדברים, בפרט 11 לתוספת השנייה לחוק, שעניינו: "תביעה נגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר...". ואולם, הבקשה לאישור מופנית כלפי גביית מס רכישה, אשר גם המערערים מודים כי נעשתה על פי הוראת חוק מפורשת ותקפה. משכך, לא ניתן לומר שפעולת גבייה זו נעשתה "שלא כדין", כפי שדורש הפרט הנזכר, וכי עומדת לנישום זכות "להשבת סכומים". המערערים טוענים אומנם לכשלים שונים שנפלו בהתנהלותה של המשיבה, ובפרט של רשות המיסים, בהקשר הנדון, ובמיוחד בקשר להעדר יידוע בדבר הכוונה להעביר את הוראת השעה 2020, אך כשלים נטענים אלו מגבשים, לכל היותר (ואיננו מביעים כל עמדה בעניין זה לגופו), עילת תביעה נזיקית לפיציניים – ולא עילת תביעה להשבה כנדרש בפרט 11 לתוספת השנייה (ראו והשוו: בר"ם 9100/15 עיריית פתח תקווה נ' מרדכי, פסקאות 17-19 (28.6.2018); דנ"מ 5519/15 יונס נ' מי הגליל תאגיד המים והביוב האזורי בע"מ, פסקה 22 לפסק דינה של הנשיאה אסתר חיות (17.12.2019); אביאל פלינט וחגי ויניצקי תובענות ייצוגיות 570-568 (2017)). לא בכדי, עילות התביעה העיקריות שעליהן ביססו המערערים את הבקשה לאישור הן רשלנות, הפרת חובה חקוקה ו"פגיעה בעקרון ההסתמכות והציפיה", כלשונם (ראו עמ' 18 לבקשת האישור) – עילות בגינן הסדר החוקי הקיים אינו מאפשר לנהל תובענה ייצוגית נגד רשות ציבורית (למחלוקת שהתעוררה ביחס לשאלה האם יש לאפשר שימוש במכשיר התובענה הייצוגית נגד רשויות ציבוריות, ולאישור חוקתיות מערכת הסייגים והמגבלות שנקבעה כפשרה בעקבות זאת, ראו בג"צ 2171/06 כהן נ' יו"ר הכנסת (29.8.2011)).

7. הנה כי כן, הבקשה לאישור איננה מבוססת על עילת תביעה שניתן לנהל ביחס אליה תובענה ייצוגית נגד המדינה לפי התוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות – לא

לפי פרט 11, ולא לפי כל פרט אחר לתוספת זו. משכך, דין הערעור שלפנינו להידחות, וזאת מבלי שנידרש לטענות המערערים ביחס ליתר רכיבי פסק הדין קמא.

8. הערעור נדחה איפוא בזאת. המערערים יישאו בהוצאות המשיבה בסך של 5,000 ש"ח. בקביעת סכום זה הבאנו בחשבון את העובדה שלא הוגשה תשובה.

ניתן היום, כ"ב בתמוז התשפ"ד (28.7.2024).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט